Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

13 септември 2016 година*

„Преюдициално запитване — Гражданство на Съюза — Членове 20 ДФЕС и 21 ДФЕС — Директива 2004/38/ЕО — Право на пребиваване в държава членка на осъждан гражданин на трета държава — Родител, който сам упражнява родителските права по отношение на две ненавършили пълнолетие деца, граждани на Съюза — Първо дете, което е гражданин на държавата членка по местопребиваване — Второ дете, което е гражданин на друга държава членка — Национално законодателство, изключващо издаването на разрешение за пребиваване на този възходящ, поради това че е осъждан — Отказ да се издаде разрешение за пребиваване, който може да принуди децата да напуснат територията на Съюза“

По дело C-165/14

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Tribunal Supremo (Върховен съд на Испания), с акт от 20 март 2014 г., постъпил в Съда на 7 април 2014 г., в рамките на производство по дело

Alfredo Rendón Marín

срещу

Administración del Estado,

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: K. Lenaerts, председател, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen, C. Toader, D. Šváby, F. Biltgen и C. Lycourgos, председатели на състави, A. Rosas (докладчик), E. Juhász, A. Borg Barthet, M. Safjan, M. Berger, A. Prechal и K. Jürimäe, съдии,

генерален адвокат: M. Szpunar,

секретар: M. Ferreira, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 30 юни 2015 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за A. Rendón Marín, от I. Aránzazu Triguero Hernández и L. De Rossi, abogadas,

— за испанското правителство, от A. Rubio González и L. Banciella Rodríguez-Miñón, в качеството на представители,

* Език на производството: испански.

— за датското правителство, от C. Thorning и M. Wolff, в качеството на представители,

— за гръцкото правителство, от T. Papadopoulou, в качеството на представител,

— за френското правителство, от D. Colas и R. Coesme, в качеството на представители,

— за италианското правителство, от G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от L. D'Ascia, avvocato dello Stato,

— за нидерландското правителство, от M. Bulterman и B. Koopman, в качеството на представители,

— за полското правителство, от B. Majczyna, K. Pawłowska и M. Pawlicka, в качеството на представители,

— за правителството на Обединеното кралство, от M. Holt и J. Beeko, в качеството на представители, подпомагани от D. Blundell, barrister,

— за Европейската комисия, от I. Martínez del Peral, C. Tufvesson, F. Castillo de la Torre и M. Wilderspin, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 4 февруари 2016 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 20 ДФЕС.

2 Това запитване е отправено в рамките на спор между г-н Alfredo Rendón Marín, гражданин на трета държава и баща на ненавършили пълнолетие граждани на Съюза, по отношение на които упражнява сам родителските права и които от раждането си пребивават в Испания, и Administración del Estado (Държавната администрация на Испания) по повод обоснования с наличието на предишно осъждане отказ на Director General de Inmigración del Ministerio de Trabajo e Inmigración (генерален директор за имиграцията в Министерството на труда и имиграцията) да му издаде разрешение пребиваване при извънредни обстоятелства.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съображения 23 и 24 от Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща Директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО,

72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, 2004 г., стр. 77; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 56) гласят:

„(23) Експулсирането на граждани на Съюза и на членове на техните семейства на основания, свързани с обществения ред или обществената сигурност, е мярка, която може сериозно да увреди лицата, които възползвайки се от правата и свободите, които са им предоставени с Договора [за ЕО], са се интегрирали истински в приемащата държава членка. Поради това следва да бъде ограничен обхватът на такива мерки в съответствие с принципа на пропорционалността, за да се вземе предвид степента на интегриране на въпросните лица, продължителността на тяхното пребиваване в приемащата държава членка, тяхната възраст, здравословно състояние, семейно и финансово положение и връзките им със страната им на произход.

(24) В резултат на това, колкото по-голяма е степента на интегриране на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства в приемащата държава членка, толкова по-голяма следва да бъде степента на защита от експулсиране. Само при изключителни обстоятелства, когато има наложителни основания, свързани с обществената сигурност, мярката експулсиране следва да се приложи спрямо граждани на Съюза, които са пребивавали дълги години на територията на приемащата държава членка и по-специално тогава, когато те са били родени и са пребивавали там през целия си живот. Освен това, такива изключителни обстоятелства следва също така да важат по отношение на мярката експулсиране, предприемана спрямо [ненавършили пълнолетие лица], за да се защитят техните връзки със семейството им в съответствие с Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето от 20 ноември 1989 г.“

4 Член 2 от Директива 2004/38, озаглавен „Определения“, предвижда:

„За целите на настоящата директива:

1) „Гражданин на Съюза“ означава лице, което има гражданство на държава членка;

2) „Член на семейство“ означава:

[…]

г) преки роднини по възходяща линия на издръжка, както и такива преки роднини на съпруга/съпругата или партньора, така както е определен в буква б);

3) „Приемаща държава членка“ означава държавата членка, в която гражданинът на Съюза се движи, за да упражни своето право на свободно движение и пребиваване“.

5 Член 3 от посочената директива, озаглавен „Бенефициенти“, предвижда:

„1. Настоящата директива се прилага за всички граждани на Съюза, които се движат или пребивават в държава членка, различна от тази, на която са граждани, и за членовете на техните семейства (така, както са определени в член 2, точка 2), които ги придружават или се присъединяват към тях.

2. Без да се засягат правата на свободно движение и пребиваване, които въпросните лица могат да имат сами по себе си, приемащата държава членка в съответствие с нейното национално законодателство улеснява влизането и пребиваването на следните лица:

а) всякакви други членове на семейството (независимо от тяхната националност), които не отговарят на определението, посочено в член 2, точка 2, и които в държавата, от която идват, са лица на издръжка или са членове на домакинството на гражданина на Съюза, който има основното право на пребиваване […];

[…]

Приемащата държава членка извършва подробен преглед на личните обстоятелства и аргументира всеки отказ на разрешение за влизане или пребиваване на тези лица“.

6 Член 7 от посочената директива, озаглавен „Право на пребиваване за повече от три месеца“, предвижда в параграфи 1 и 2:

„1. Всички граждани на Съюза имат право да пребивават на територията на друга държава членка за срок, по-дълъг от три месеца, ако те:

а) са работници или самостоятелно заети лица в приемащата държава членка; или

б) притежават достатъчно средства за себе си и за членовете на семейството си, с цел да не се превърнат в тежест за системата за социално подпомагане на приемащата държава членка през времето си на пребиваване и притежават пълно здравно застрахователно покритие в приемащата държава членка; или,

[…]

г) са членове на семейството, придружаващи или присъединяващи се към гражданин на Съюза, който отговаря на условията, посочени в букви а), б) или в).

2. Правото на пребиваване, предвидено в параграф 1, обхваща и членове на семейството, които не са граждани на държава членка и които придружават или се присъединяват към гражданина на Съюза в приемащата държава членка, при условие че този гражданин на Съюза отговаря на условията, посочени в параграф 1, букви а), б) или в)“.

7 Член 16 от Директива 2004/38, който е озаглавен „Общо правило за граждани на Съюза и членове на техните семейства“ и се намира в глава IV, озаглавена „Право на постоянно пребиваване“, предвижда в параграфи 1 и 2:

„1. Граждани на Съюза, които са пребивавали законно в приемащата държава членка в продължение на непрекъснат срок от пет години, имат право на постоянно пребиваване в тази държава. Това право не зависи от условията, предвидени в глава III.

2. Параграф 1 се прилага също така за членове на семейството, които не са граждани на държава членка, ако те са пребивавали законно заедно с гражданина на Съюза в приемащата държава членка в продължение на непрекъснат срок от пет години“.

8 Член 27 от тази директива, който е част от глава VI, озаглавена „Ограничения на правото на влизане и на правото на пребиваване на основания, свързани с обществения ред, обществената сигурност или общественото здраве“, предвижда в параграфи 1 и 2:

„1. При спазване на разпоредбите на настоящата глава държавите членки могат да ограничат свободата на движение и пребиваване на граждани на Съюза и на членове на техните семейства, независимо от националността им, от съображения, свързани с обществения ред, обществената сигурност или общественото здраве. Забранява се позоваването на такива съображения за икономически цели.

2. Мерките, предприети от съображения, свързани с обществения ред или обществената сигурност, трябва да са в съответствие с принципа на пропорционалността и да се основават изключително на личното поведение на въпросното лице. Наличието на предишни наказателни присъди не представлява само по себе си основание за предприемането на такива мерки.

Личното поведение на въпросното лице трябва да представлява истинска, [настояща] и достатъчно сериозна заплаха, която засяга някой от основните интереси на обществото. Не се приемат мотиви, които са изолирани от конкретния случай и които се опират на съображения за обща превенция“.

9 Член 28 от посочената директива, озаглавен „Защита срещу експулсиране“, гласи:

„1. Преди да вземе решение за експулсиране на основания, свързани с обществения ред или обществената сигурност, приемащата държава членка взема предвид продължителността на пребиваване на въпросното лице на нейна територия, неговата/нейната възраст, здравословно състояние, семейно и финансово положение, социална и културна интеграция в приемащата държава членка и степента на неговите/нейните връзки със страната на произход.

2. Приемащата държава членка не може да взема решение за експулсиране срещу граждани на Съюза или членове на семействата им, независимо от националността им, които имат право на постоянно пребиваване на нейна територия, освен в случай на сериозни основания, свързани с обществения ред или обществената сигурност.

3. С изключение на случаите, когато решението се основава на императивни основания, свързани с обществената сигурност, както е определена от държавите членки, решение за експулсиране не може да се взема срещу граждани на Съюза, ако те:

а) са пребивавали в приемащата държава членка през последните десет години; или

б) са непълнолетни, освен ако експулсирането е необходимо за висшите интереси на детето, както е предвидено в Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето от 20 ноември 1989 г.“

Испанското право

10 Член 31, параграф 3 от Ley Orgánica 4/2000 sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social (Органичен закон 4/2000 за правата и свободите на чужденците в Испания и тяхната социална интеграция) от 11 януари 2000 г. (BOE бр. 10 от 12 януари 2000 г., стр. 1139) предвижда възможност за предоставяне на документ за временно пребиваване при извънредни обстоятелства, без да е необходимо гражданинът на трета държава предварително да притежава виза.

11 Член 31, параграфи 5 и 7 от този закон предвижда:

„5. За да се разреши временно пребиваване на чужденец, той не трябва да е осъждан в Испания или в страните, в които е пребивавал преди това, за деяние, което е престъпление според испанския правен ред, и не трябва да му е забранено да пребивава в държавите, с които Испания е подписала споразумение в този смисъл.

[…]

7. При подновяване на разрешение за временно пребиваване евентуално се преценяват:

а) предишните осъждания, като се вземе предвид помилването, условното освобождаване от наказание или отлагането на изпълнението на наказание „лишаване от свобода“;

б) неспазването на данъчните и социалноосигурителните задължения на чужденеца.

С оглед на това подновяване се преценява по-специално проявеното от чужденеца усилие за интеграция, което трябва да се вземе предвид като мотив в подкрепа на уважаването на молбата за подновяване и се доказва с положителен доклад от автономната област, удостоверяващ, че лицето е участвало в предвидените в член 2 ter от този закон обучения“.

12 Real Decreto 2393/2004 por el que se aprueba el Reglamento de la Ley Orgánica 4/2000 (Кралски указ 2393/2004 за приемане на Правилник за прилагане на Органичен закон 4/2000) от 30 декември 2004 г. (BOE бр. 6 от 7 януари 2005 г., стр. 485), предвижда в първата си допълнителна разпоредба, параграф 4:

„[…] [Д]ържавният секретариат по имиграция и емиграция може, въз основа на предварителен доклад от Държавния секретариат по вътрешните работи, да издава разрешения за временно пребиваване при извънредни обстоятелства, които не са предвидени в Правилника за прилагане на Закон [4/2000]“.

13 Членове 124 и 128 от Real Decreto 557/2011 por el que se aprueba el Reglamento de la Ley Orgánica 4/2000, tras su reforma por Ley Orgánica 2/2009 (Кралски указ 557/2011 за одобряване на Правилника за прилагане на Органичен закон 4/2000, преработен с Органичен закон 2/2009) от 20 април 2011 г. (BOE бр. 103 от 30 април 2011 г., стр. 43821), предвиждат възможност при наличието на семейни връзки (*arraigo familiar*) да се иска издаване на разрешение за временно пребиваване при извънредни обстоятелства, при условие че молителят не е осъждан в Испания или в страните, в които е пребивавал преди това, за деяние, представляващо престъпление съгласно испанския правен ред.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

14 Г-н Rendón Marín, колумбийски гражданин, е баща на две ненавършили пълнолетие деца, родени в Малага (Испания), а именно син, който е испански гражданин, и дъщеря, която е полска гражданка. Децата винаги са живели в Испания.

15 Видно от преписката, с която разполага Съдът, с решение от 13 май 2009 г. на Juzgado de primera instancia de Málaga (Първоинстанционен съд Малага, Испания) на г-н Rendón Marín е предоставено самостоятелно упражняване на родителските права по отношение на децата му и е определено, че те ще живеят при него. Местожителството на майка на децата, която е полска гражданка, е неизвестно. Според акта за преюдициално запитване за децата се полагат подходящи грижи и те ходят на училище.

16 Г-н Rendón Marín е осъждан. По-специално е осъден в Испания на девет месеца лишаване от свобода. Изпълнението на това наказание обаче е отложено за срок от две години, считано от 13 февруари 2009 г. Към датата на акта за преюдициално запитване, 20 март 2014 г., той чака решение по молба за реабилитация (*cancelación*).

17 На 18 февруари 2010 г. г-н Rendón Marín подава до генералния директор за имиграцията в Министерството на труда и имиграцията искане за издаване на разрешение за временно пребиваване при извънредни обстоятелства съгласно параграф 4 от първата допълнителна разпоредба от Кралски декрет 2393/2004.

18 С решение от 13 юли 2010 г. искането на г-н Rendón Marín е отхвърлено на основание член 31, параграф 5 от Закон 4/2000, поради това че е осъждан.

19 Жалбата на г-н Rendón Marín срещу това решение е отхвърлена с решение на Audiencia Nacional (Централен съд, Испания) от 21 март 2012 г., което г-н Rendón Marín обжалва пред Tribunal Supremo (Върховен съд на Испания).

20 В жалбата си г-н Rendón Marín изтъква само едно основание за отмяна, а именно, от една страна, погрешно тълкуване на решения от 19 октомври 2004 г., Zhu и Chen (C-200/02, EU:C:2004:639), и от 8 март 2011 г., Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), тъй като според него, ако се следва установената с тях съдебна практика, би трябвало да се издаде поисканото разрешение за пребиваване, и от друга страна, нарушение на член 31, параграфи 3 и 7 от Закон 4/2000.

21 Запитващата юрисдикция посочва, че независимо от конкретните обстоятелства по главното производство и по делата, по които са постановени решения от 19 октомври 2004 г., Zhu и Chen (C-200/02, EU:C:2004:639), и от 8 март 2011 г., Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), отказът за издаване на разрешение за пребиваване на г-н Rendón Marín в Испания би му наложил принудително да напусне територията на страната, и следователно територията на Европейския съюз, и би довел до напускане на територията на Европейския съюз от двете зависими от него ненавършили пълнолетие деца. Същевременно тази юрисдикция отбелязва, че за разлика от случаите, разгледани в решения от 19 октомври 2004 г., Zhu и Chen (C-200/02, EU:C:2004:639), и от 8 март 2011 г., Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), приложимата национална правна уредба предвижда забрана за издаване на разрешение за пребиваване, когато молителят е осъждан в Испания.

22 Ето защо запитващата юрисдикция иска да установи дали е съвместимо с изтъкнатата в случая практика на Съда по тълкуване на член 20 ДФЕС националното право, което без каквото и да било изключение забранява издаване на разрешение за пребиваване при предишно осъждане в страната, в която е подадена молбата за издаването му, въпреки че това неизбежно ще доведе до лишаване на зависим от молителя ненавършил пълнолетие гражданин на Съюза от правото му да пребивава на територията на Съюза.

23 При тези обстоятелства Tribunal Supremo (Върховен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Съвместима ли е с член 20 ДФЕС, тълкуван в светлината на решения от 19 октомври 2004 г., Zhu и Chen (C-200/02, EU:C:2004:639), и от 8 март 2011 г., Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), национална правна уредба, която изключва възможността за издаване на разрешение за пребиваване на родител на гражданин на Съюза — който не е навършил пълнолетие и е зависим от този родител — поради предишно осъждане в страната, където е поискано разрешението за пребиваване, независимо че това води до принудително напускане на територията на Съюза от ненавършилия пълнолетие, който трябва да придружи родителя си?“.

Относно това дали спорът по главното производство продължава да е налице

24 Както от текста, така и от общия разум на член 267 ДФЕС следва, че преюдициалното производство предполага, че пред национална юрисдикция действително е висящ спор, по който тя трябва да постанови решение, в което да може да вземе предвид решението на Съда по преюдициалното запитване (решение от 11 септември 2008 г., UGT-Rioja и др., C-428/06—C-434/06, EU:C:2008:488, т. 39 и цитираната съдебна практика). Ето защо Съдът следва служебно да провери дали спорът по главното производство продължава да е налице.

25 Спорът в случая е относно отказа да се издаде на г-н Rendón Marín разрешение за временно пребиваване в Испания, тъй като Tribunal Supremo (Върховен съд) е сезиран с жалба срещу решението на Audiencia Nacional (Централен съд) от 21 март 2012 г., с което е отхвърлена жалбата срещу решението за отхвърляне на молбата на заинтересованото лице за издаване на разрешение за пребиваване.

26 От преписката, с която разполага Съдът, и от становищата, представени от г-н Rendón Marín и испанското правителство в съдебното заседание, е видно, че след отправяне на настоящото преюдициално запитване от Tribunal Supremo (Върховен съд) жалбоподателят в главното производство е подал до представителството на централната власт в провинция Малага две нови молби за издаване на разрешение за временно пребиваване при извънредни обстоятелства и че втората от тези молби е уважена.

27 Всъщност в съдебното заседание испанското правителство посочи, че на 18 февруари 2015 г. Subdelegación del Gobierno en Málaga (представителството на централната власт в провинция Малага, Испания) е издало на г-н Rendón Marín разрешение за временно пребиваване. В това отношение от устното становище на г-н Rendón Marín следва, че той е получил това разрешение за временно пребиваване на основание членове 124 и 128 от Кралски декрет 557/2011, поради наличие на извънредни обстоятелства, основани на семейните връзки, и заради реабилитирането му (*cancelación*) от компетентния испански орган.

28 При тези обстоятелства запитващата юрисдикция беше приканена да посочи на Съда дали счита, че за да се произнесе, все още ѝ е необходим отговор от Съда.

29 С писмо от 9 март 2016 г. запитващата юрисдикция констатира, че искането, съдържащо се в жалбата, подадена по съдебен ред, с което се цели получаване на разрешение за временно пребиваване, е удовлетворено с решението от 18 февруари 2015 г. на представителството на централната власт в провинция Малага, но посочи, че поддържа преюдициалния си въпрос.

30 Всъщност според запитващата юрисдикция предоставянето на г-н Rendón Marín на разрешение за пребиваване през февруари 2015 г. не е равносилно на пълно удовлетворяване на исканията му в главното производство. Всъщност тя счита, че ако подадената по съдебен ред жалба бъде уважена, оспореното решение от 13 юли 2010 г. за отхвърляне на молбата на занитересованото лице за издаване на разрешение за пребиваване ще бъде обявено за незаконосъобразно и предоставеното вследствие на това разрешение ще произведе действие, считано от тази дата. Отмяната на оспореното решение и предоставянето на разрешение за пребиваване към посочената дата биха могли да имат за жалбоподателя в главното производство последици извън самото предоставяне, като например обезщетение заради загубване на работа, на социални обезщетения или на вноски към социалното осигуряване, дори евентуално на право на получаване на испанско гражданство.

31 Ето защо се налага констатацията, че спорът по главното производство продължава да е висящ пред запитващата юрисдикция и че отговорът на Съда продължава да е полезен за решаването му.

32 Следователно на преюдициалното запитване трябва да се отговори.

По преюдициалния въпрос

33 В рамките на въведеното с член 267 ДФЕС производство за сътрудничество между националните юрисдикции и Съда последният трябва да даде на националния съд полезен отговор, който да му позволи да реши спора, с който е сезиран. С оглед на това при необходимост Съдът трябва да преформулира въпросите, които са му зададени. Освен това задача на Съда е да тълкува всички разпоредби на правото на Съюза, които са необходими на националните юрисдикции, за да се произнасят по споровете, с които са сезирани, дори тези разпоредби да не са изрично посочени във въпросите, отправени от тези юрисдикции до Съда (вж. по-специално решения от 14 октомври 2010 г., Fuß, C-243/09, EU:C:2010:609, т. 39, от 30 май 2013 г., Worten, C-342/12, EU:C:2013:355, т. 30 и от 19 септември 2013 г., Betriu Montull, C-5/12, EU:C:2013:571, т. 40).

34 Следователно, макар запитващата юрисдикция формално да е свела въпроса си до тълкуването на член 20 ДФЕС, това не е пречка Съдът да ѝ предостави всички насоки за тълкуване на правото на Съюза, които могат да бъдат полезни за решаването на делото пред нея, независимо дали е споменала съответната разпоредба в изложението на въпроса си. В това отношение Съдът трябва да извлече от всички предоставени от националната юрисдикция данни, по-конкретно от мотивите на акта за преюдициално запитване, тези разпоредби от правото на Съюза, които е необходимо да бъдат тълкувани предвид предмета на спора (вж. по-специално решения от 14 октомври 2010 г., Fuß, C-243/09, EU:C:2010:609, т. 40, от 30 май 2013 г., Worten, C-342/12, EU:C:2013:355, т. 31 и от 19 септември 2013 г., Betriu Montull, C-5/12, EU:C:2013:571, т. 41).

35 В светлината на тази съдебна практика и като се имат предвид данните в акта за преюдициално запитване, поставеният въпрос следва да се преформулира в смисъл, че с него запитващата юрисдикция по същество иска да установи дали член 21 ДФЕС и Директива 2004/38, от една страна, както и член 20 ДФЕС, от друга страна, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, според която е задължително на гражданин на трета държава автоматично да се откаже разрешение за пребиваване на територията на съответната държава членка, когато този гражданин е осъждан, въпреки че той издържа сам две ненавършили пълнолетие деца, които са граждани на Съюза и пребиват с него в тази държава членка от раждането си, без да са упражнявали правото си на свободно движение, а този отказ ще принуди децата да напуснат територията на Съюза.

36 В това отношение е важно още в самото начало да се припомни, че евентуалните права, които разпоредбите на правото на Съюза относно гражданството на Съюза предоставят на гражданите на трети държави, не са техни собствени права, а са производни от упражняването от гражданин на Съюза на свободата на движение и пребиваване (вж. в този смисъл решения от 8 май 2013 г., Ymeraga и др., C-87/12, EU:C:2013:291, т. 35, от 10 октомври 2013 г., Alokpa и Moudoulou, C-86/12, EU:C:2013:645, т. 22 и от 12 март 2014 г., O. и B., C-456/12, EU:C:2014:135, т. 36 и цитираната съдебна практика). Така производното право на пребиваване на гражданина на трета държава по принцип съществува само когато е необходимо, за да се гарантира ефективното упражняване от гражданин на Съюза на правата му на свободно движение и пребиваване в Съюза.

37 В този контекст следва да се прецени дали гражданин на трета държава като г-н Rendón Marín може да има производно право на пребиваване, основано било на член 21 ДФЕС и на Директива 2004/38, било на член 20 ДФЕС, и евентуално дали предишното му осъждане може да обоснове ограничаване на това право.

Относно член 21 от ДФЕС и Директива 2004/38

Относно съществуването на производно право на пребиваване, основано на член 21 ДФЕС и Директива 2004/38

38 Член 3, параграф 1 от Директива 2004/38 определя като „бенефициенти“ на предоставените с нея права „всички граждани на Съюза, които се движат или пребивават в държава членка, различна от тази, на която са граждани, и членовете на техните семейства (така както са определени в член 2, точка 2[)], които ги придружават или се присъединяват към тях“.

39 В случая г-н Rendón Marín е гражданин на трета държава, баща на ненавършили пълнолетие граждани на Съюза, по отношение на които упражнява сам родителските права и които винаги са пребивавали в една и съща държава членка, а именно Кралство Испания.

40 След като синът на г-н Rendón Marín, който е ненавършило пълнолетие дете, никога не е упражнявал правото си на свободно движение и винаги е пребивавал в държавата членка, на която е гражданин, следва да се приеме, че това дете не попада в обхвата на понятието „бенефициент“ по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2004/38, така че последната не се прилага за него (решения от 15 ноември 2011, Dereci и др., C-256/11, EU:C:2011:734, т. 57 и от 6 декември 2012 г., O и др., C-356/11 и C-357/11, EU:C:2012:776, т. 42).

41 За сметка на това, както изтъкват испанското, гръцкото, италианското и полското правителство и Комисията, дъщерята на г-н Rendón Marín, която е ненавършило пълнолетие дете с полско гражданство, живеещо от раждането си в Испания, попада в обхвата на понятието „бенефициент“ по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2004/38.

42 Всъщност, както Съдът е подчертал, положението в приемащата държава членка на гражданин на друга държава членка, който е роден в приемащата държава членка и не е упражнил правото на свободно движение, не може само поради тази причина да бъде приравнено на чисто вътрешно положение и така въпросният гражданин да бъде лишен от възможността да се ползва в приемащата държава от разпоредбите на правото на Съюза в областта на свободното движение и пребиваване на хора (вж. в този смисъл решение от 19 октомври 2004 г., Zhu и Chen, C-200/02, EU:C:2004:639, т. 19).

43 Следователно дъщерята на г-н Rendón Marín има право да се позове на член 21, параграф 1 ДФЕС и на разпоредбите, приети за неговото прилагане (вж. в този смисъл решение от 19 октомври 2004 г., Zhu и Chen, C-200/02, EU:C:2004:639, т. 26).

44 При тези обстоятелства член 21, параграф 1 ДФЕС и Директива 2004/38 по принцип предоставят на дъщерята на г-н Rendón Marín право на пребиваване в Испания.

45 Същевременно според Съда това право на пребиваване на гражданите на Съюза на територията на държава членка, различна от тази, на която са граждани, се признава при спазване на ограниченията и условията, предвидени в Договора, както и в приетите за неговото прилагане разпоредби (решение от 19 октомври 2004 г., Zhu и Chen, C-200/02, EU:C:2004:639, т. 26), като тези ограничения и условия трябва да се прилагат в границите, определени от правото на Съюза, и в съответствие с общите принципи на това право, и по-специално с принципа на пропорционалност (вж. в този смисъл решения от 17 септември 2002 г., Baumbast и R, C-413/99, EU:C:2002:493, т. 91 и от 19 октомври 2004 г., Zhu и Chen, C-200/02, EU:C:2004:639, т. 32).

46 Що се отнася до тези условия, следва да се уточни, че всички граждани на Съюза имат право да пребивават на територията на държава членка, различна от тази, на която са граждани, за срок, по-дълъг от три месеца, ако по-специално притежават, в съответствие с член 7, параграф 1,

буква б) от Директива 2004/38, достатъчно средства за себе си и за членовете на семейството си, с цел да не се превърнат в тежест за системата за социално подпомагане на приемащата държава членка през времето си на пребиваване, и притежават пълно здравно застрахователно покритие в приемащата държава членка.

47 Освен ако дъщерята на г-н Rendón Marín е придобила право на постоянно пребиваване в Испания по силата на член 16, параграф 1 от Директива 2004/38 — в който случай за правото ѝ на пребиваване не биха се прилагали условията, предвидени в глава III от тази директива, и по-специално тези по член 7, параграф 1, буква б) от нея — правото на постоянно пребиваване може да ѝ бъде признато само ако отговаря на условията, установени с този член 7, параграф 1, буква б).

48 В това отношение Съдът вече е постановил, че макар гражданинът на Съюза да трябва да притежава достатъчно средства, правото на Съюза не съдържа каквито е да било изисквания относно произхода на средствата, които могат да са предоставени в частност от гражданина на трета държава, родител на съответните ненавършили пълнолетие граждани (вж. в този смисъл решения от 19 октомври 2004 г., Zhu и Chen, C-200/02, EU:C:2004:639, т. 30 и от 10 октомври 2013 г., Alokpa и Moudoulou, C-86/12, EU:C:2013:645, т. 27).

49 В случая от акта за преюдициално запитване е видно, че децата на г-н Rendón Marín получават подходящи грижи и образование. Освен това испанското правителство посочва в съдебното заседание, че съгласно испанското законодателство г-н Rendón Marín се ползва от здравно осигуряване за себе си и за децата си. Въпреки това задача на запитващата юрисдикция е да установи дали дъщерята на г-н Rendón Marín притежава, сама или чрез баща си, достатъчно средства и пълно здравно застрахователно покритие по смисъла на член 7, параграф 1, буква б) от Директива 2004/38.

50 Що се отнася до това дали г-н Rendón Marín, който е гражданин на трета държава, може в качеството си на възходящ на гражданка на Съюза, която евентуално има право на пребиваване по силата на Директива 2004/38, да претендира, че има производно право на пребиваване, от практиката на Съда следва, че качеството член на семейството „на издръжка“ на гражданина на Съюза, носител на правото на пребиваване, произтича от фактическо положение, характеризиращо се с обстоятелството, че материалната помощ за члена на семейството се осигурява от носителя на правото на пребиваване, така че в обратния случай, какъвто е настоящият, тоест ако носителят на правото на пребиваване е на издръжката на гражданина на третата държава, последният не може да твърди, че има качеството възходящ „на издръжка“ на носителя на правото по смисъла на Директива 2004/38, за да получи право на пребиваване в приемащата държава членка (вж. в този смисъл решение от 10 октомври 2013 г., Alokpa и Moudoulou, C-86/12, EU:C:2013:645, т. 25).

51 Въпреки това, ако на родителя, гражданин на трета държава, който действително упражнява родителските права по отношение на ненавършил пълнолетие гражданин на Съюза, не бъде позволено да пребивава с този гражданин на Съюза в приемащата държава членка, това напълно би лишило от полезно действие правото на пребиваване на гражданина на Съюза, като се има предвид, че упражняването на правото на пребиваване от малко дете винаги предполага това дете да бъде придружавано от лицето, което действително упражнява родителските права по отношение на него, и съответно това лице да може да живее с него в приемащата държава членка по време на пребиваването му (вж. решения от 19 октомври 2004 г., Zhu и Chen, C-200/02, EU:C:2004:639, т. 45 и от 10 октомври 2013 г., Alokpa и Moudoulou, C-86/12, EU:C:2013:645, т. 28).

52 Така, след като член 21 ДФЕС и Директива 2004/38 предоставят право на пребиваване в приемащата държава членка на ненавършил пълнолетие гражданин на друга държава членка, който отговаря на условията по член 7, параграф 1, буква б) от тази директива, те също така

позволяват на родителя, който действително упражнява родителските права по отношение на този гражданин, да пребивава с него в приемащата държава членка (решения от 19 октомври 2004 г., Zhu и Chen, C-200/02, EU:C:2004:639, т. 46 и 47, и от 10 октомври 2013 г., Alokpa и Moudoulou, C-86/12, EU:C:2013:645, т. 29).

53 Освен в хипотезата, описана в точка 47 от настоящото решение, ако дъщерята на г-н Rendón Marín отговаря на условията по член 7, параграф 1 от Директива 2004/38, за да има право на пребиваване в Испания на основание член 21 ДФЕС и тази директива — което, както беше подчертано в точка 49 от настоящото решение, следва да се провери от запитващата юрисдикция — член 21 ДФЕС и Директивата трябва да се тълкуват в смисъл, че по принцип не допускат на г-н Rendón Marín да се откаже признаването на производно право на пребиваване на територията на тази държава членка.

Относно отражението на предишното осъждане върху признаването на производно право на пребиваване предвид членове 27 и 28 от Директива 2004/38

54 Сега следва да се разгледа въпросът дали евентуалното производно право на пребиваване на г-н Rendón Marín може да бъде ограничавано с национална правна уредба като разглежданата в главното производство.

55 В това отношение е важно да се припомни, че правото на пребиваване в Съюза на гражданите на Съюза и на членовете на семействата им не е безусловно, а може да бъде придружено с ограничения и условия, предвидени от Договора, както и от разпоредбите, приети за неговото прилагане (вж. по-специално решение от 10 юли 2008 г., Jipa, C-33/07, EU:C:2008:396, т. 21 и цитираната съдебна практика).

56 Следва също така да се отбележи, че според съображение 23 от Директива 2004/38 експулсирането на граждани на Съюза и на членове на техните семейства на основания, свързани с обществения ред или обществената сигурност, е мярка, която може сериозно да увреди лицата, които, възползвайки се от предоставените им с Договора права и свободи, действително са се интегрирали в приемащата държава членка. Поради това, както следва от съображение 24 от Директива 2004/38, последната установява режим на защита срещу експулсиране, който се основава на степента на интегриране на съответните лица в приемащата държава членка, поради което колкото по-голяма е степента на интегриране на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства в приемащата държава членка, толкова по-голяма следва да бъде степента на защита на последните от експулсиране (решение от 23 ноември 2010 г., Tsakouridis, C-145/09, EU:C:2010:708, т. 24 и 25).

57 Що се отнася до спора по главното производство, ограниченията на правото на пребиваване произтичат по-специално от член 27, параграф 1 от Директива 2004/38 — разпоредба, която позволява на държавите членки да ограничат свободата на пребиваване на гражданите на Съюза или на членовете на техните семейства, независимо от гражданството на последните, по-конкретно по съображения, свързани с обществения ред или обществената сигурност (вж. в този смисъл решение от 10 юли 2008 г., Jipa, C-33/07, EU:C:2008:396, т. 22).

58 Според постоянната съдебна практика изключението от обществен ред е отклонение от правото на пребиваване на гражданите на Съюза или на членовете на техните семейства, което следва да се разбира по строго определен начин, така че обхватът му не би могъл да бъде определян едностранно от държавите членки без контрол от страна на институциите на Съюза (вж. в този смисъл решения от 4 декември 1974 г., van Duyn, 41/74, EU:C:1974:133, т. 18, от 27 октомври 1977 г., Bouchereau, 30/77, EU:C:1977:172, т. 33, от 29 април 2004 г., Orfanopoulos и Oliveri, C-482/01 и C-493/01, EU:C:2004:262, т. 65, от 27 април 2006 г., Комисия/Германия, C-441/02, EU:C:2006:253, т. 34 и от 7 юни 2007 г., Комисия/Нидерландия, C-50/06, EU:C:2007:325, т. 42).

59 Както следва от член 27, параграф 2, първа алинея от Директива 2004/38, за да бъдат обосновани, мерките за ограничаване на свободното движение и пребиваване на гражданин на Съюза или на член на неговото семейство, по-специално предприетите по съображения, свързани с обществения ред, трябва да са в съответствие с принципа на пропорционалност и да се основават изключително на личното поведение на въпросното лице.

60 Следва да се добави, че в член 27, параграф 2 от Директива 2004/38 се подчертава, че наличието на предишни осъдителни присъди не може да представлява само по себе си основание за приемане на мерки, свързани с обществения ред или обществената сигурност, че поведението на съответното лице трябва да представлява истинска и настояща заплаха за основен интерес на обществото или на съответната държава членка и че не се приемат мотиви, които не са пряко свързани с конкретния случай или са свързани със съображения за обща превенция (вж. в този смисъл решения от 10 юли 2008 г., Jipa, C-33/07, EU:C:2008:396, т. 23 и 24, и от 23 ноември 2010 г., Tsakouridis, C-145/09, EU:C:2010:708, т. 48).

61 Следователно правото на Съюза не допуска ограничаване на правото на пребиваване с мотиви за обща превенция и с цел разколебаване на други чужденци, по-специално когато тази мярка се приема автоматично вследствие на осъдителна присъда, без да се отчита личното поведение на извършителя, нито опасността, която той представлява за обществения ред (вж. в този смисъл решение от 27 април 2006 г., Комисия/Германия, C-441/02, EU:C:2006:253, т. 93 и цитираната съдебна практика).

62 Така, за да се прецени дали мярка за извеждане е пропорционална на преследваната законна цел, в случая защита на обществения ред или обществената сигурност, следва да се вземат под внимание критериите по член 28, параграф 1 от Директива 2004/38, а именно продължителността на пребиваване на въпросното лице на територията на приемащата държава, неговата възраст, здравословно състояние, семейно и финансово положение, социална и културна интеграция в приемащата държава членка и степента на неговите връзки със страната на произход. Във връзка с принципа на пропорционалност е важно да се вземе предвид и степента на тежест на престъплението.

63 Следва обаче да се отбележи, че според разглежданата в главното производство правна уредба издаването на първоначално разрешение за пребиваване се отказва автоматично и без каквото и да било изключение при предишни осъждания в Испания или в страните, в които съответното лице е пребивавало преди това.

64 В случая в акта за преюдициално запитване се посочва, че на основание на тази правна уредба направеното от г-н Rendón Marín на 18 декември 2010 г. искане за издаване на разрешение за временно пребиваване при извънредни обстоятелства е отхвърлено заради това, че е осъждан. Следователно издаването на разрешение за пребиваване е отказано автоматично, без да се вземе предвид особеното положение на жалбоподателя в главното производство, тоест без да се преценят нито личното му поведение, нито евентуалната опасност, която той би могъл да представлява за обществения ред или обществената сигурност.

65 Що се отнася до преценката на относимите в случая обстоятелства, от преписката, с която разполага Съдът, е видно, че г-н Rendón Marín е осъден за престъпление, извършено през 2005 г. Само по себе си това предишно осъждане не би могло да мотивира отказа за издаване на разрешение за пребиваване. Въпреки че поведението на съответното лице трябва да представлява истинска, настояща и достатъчно сериозна заплаха, която засяга някой от основните интереси на обществото, и че Съдът е подчертал, че условието за настояща заплаха по принцип трябва да е изпълнено към момента на приемането на съответната мярка (вж. по-специално решение от 27 октомври 1977 г., Bouchereau, 30/77, EU:C:1977:172, т. 28), в

настоящия случай не изглежда това да е така, след като изпълнението на наложеното на г-н Rendón Marín наказание лишаване от свобода е отложено и това наказание изглежда не е изпълнено.

66 Освен това, що се отнася до евентуалното извеждане на г-н Rendón Marín от страната, важно е, от една страна, да се вземат предвид основните права, за чието спазване следи Съдът, и в частност правото на зачитане на личния и семейния живот, прогласено в член 7 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) (вж. в този смисъл решение от 23 ноември 2010 г., Tsakouridis, C-145/09, EU:C:2010:708, т. 52), и от друга страна, да се спази принципът на пропорционалност. Този член 7 от Хартата трябва да се разглежда във връзка със задължението за вземане предвид на висшия интерес на детето, признат в член 24, параграф 2 от Хартата (вж. в този смисъл решение от 23 декември 2009 г., Detiček, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, т. 53 и 54).

67 Като се имат предвид всички изложени по-горе съображения, член 21 ДФЕС и Директива 2004/38 трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, според която е задължително на гражданин на трета държава, родител на ненавършило пълнолетие дете, гражданин на Съюза, което е на негова издръжка и живее с него в приемащата държава членка, автоматично да се откаже издаване на разрешение за пребиваване само с мотива, че е осъждан.

Относно член 20 ДФЕС

Относно съществуването на производно право на пребиваване, произтичащо от член 20 ДФЕС

68 В случай че при проверката за спазване на условията по член 7, параграф 1 от Директива 2004/38 запитващата юрисдикция стигне до извода, че тези условия не са изпълнени, и при всяко положение, че не са изпълнени за сина на г-н Rendón Marín, който е ненавършило пълнолетие дете и винаги е живял в държавата членка, на която е гражданин, следва да се разгледа въпросът дали г-н Rendón Marín би могъл да има производно право на пребиваване, евентуално основано на член 20 ДФЕС.

69 Най-напред следва да се напомни постоянната практика на Съда, съгласно която член 20 ДФЕС предоставя статут на гражданин на Съюза на всяко лице, което притежава гражданство на държава членка, като този статут е предвиден да бъде основният статут на гражданите на държавите членки (вж. решение от 30 юни 2016 г., NA, C-115/15, EU:C:2016:487, т. 70 и цитираната съдебна практика).

70 Гражданството на Съюза дава на всеки гражданин на Съюза основно и лично право свободно да се движи и да пребивава на територията на държавите членки при спазване на ограниченията и условията, предвидени в Договорите, и на мерките, взети за прилагането им (вж. в този смисъл решения от 7 октомври 2010 г., Lassal, C-162/09, EU:C:2010:592, т. 29 и от 16 октомври 2012 г., Унгария/Словакия, C-364/10, EU:C:2012:630, т. 43).

71 Както Съдът е приел в точка 42 от решение от 8 март 2011 г., Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), член 20 ДФЕС не допуска национални мерки, които водят до лишаване на гражданите на Съюза от възможността действително да се ползват от най-съществената част от правата, които статутът им на граждани на Съюза им предоставя.

72 За сметка на това разпоредбите на Договора относно гражданството на Съюза не предоставят никакви самостоятелни права на гражданите на трети държави (решения от 8 ноември 2012 г., Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, т. 66 и от 8 май 2013 г., Ymeraga и др., C-87/12, EU:C:2013:291, т. 34).

73 Всъщност, както беше припомнено в точка 36 от настоящото решение, евентуалните права, които разпоредбите на Договора относно гражданството на Съюза предоставят на гражданите на трети държави, не са техни собствени права, а са производни от правата на гражданина на Съюза. Целта и смисълът на тези производни права се откриват в констатацията, че отказът да бъдат признати би могъл да накърни свободата на движение на гражданина на Съюза (решения от 8 ноември 2012 г., Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, т. 67 и 68, и от 8 май 2013 г., Ymeraga и др., C-87/12, EU:C:2013:291, т. 35).

74 В това отношение Съдът вече е констатирал, че съществуват някои съвсем особени случаи, при които, въпреки че не се прилагат разпоредбите на вторичното право относно правото на пребиваване на граждани на трети държави и въпреки че съответният гражданин на Съюза не е се е възползвал от свободата си на движение, на гражданина на трета държава, член на семейството на този гражданин на Съюза, все пак трябва да се признае право на пребиваване, тъй като в противен случай полезното действие на гражданството на Съюза би било накърнено, ако в резултат от отказа да се признае такова право посоченият гражданин на Съюза се окаже фактически принуден да напусне територията на Съюза като цяло и по този начин бъде лишен от възможността действително да се ползва от най-съществената част от правата, които му предоставя този статут (вж. в този смисъл решения от 8 март 2011 г., Ruiz Zambrano, C-34/09, EU:C:2011:124, т. 43 и 44, от 15 ноември 2011 г., Dereci и др., C-256/11, EU:C:2011:734, т. 66 и 67, от 8 ноември 2012 г., Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, т. 71, от 8 май 2013 г., Ymeraga и др., C-87/12, EU:C:2013:291, т. 36 и от 10 октомври 2013 г., Alokpa и Moudoulou, C-86/12, EU:C:2013:645, т. 32).

75 За посочените по-горе случаи е характерно, че макар да се уреждат от нормативни актове, чието приемане по принцип е от компетентността на държавите членки — а именно от нормативните актове относно правото на влизане и пребиваване на гражданите на трети държави извън приложното поле на разпоредбите на вторичното право, които при определени условия предоставят такова право — те все пак са неразривно свързани със свободата на движение и пребиваване на гражданин на Съюза, което не допуска на посочените граждани на трети държави да бъде отказано право на влизане и пребиваване в държавата членка, в която пребивава гражданинът на Съюза, за да не бъде накърнена тази свобода (вж. в този смисъл решения от 8 ноември 2012 г., Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, т. 72 и от 8 май 2013 г., Ymeraga и др., C-87/12, EU:C:2013:291, т. 37).

76 В случая децата на г-н Rendón Marín, които са граждани на държави членки, или съответно испански гражданин и полска гражданка, имат статут на граждани на Съюза (вж. в този смисъл решения от 2 октомври 2003 г., Garcia Avello, C-148/02, EU:C:2003:539, т. 21 и от 19 октомври 2004 г., Zhu и Chen, C-200/02, EU:C:2004:639, т. 25).

77 Следователно като граждани на Съюза децата на г-н Rendón Marín имат право свободно да се движат и пребивават на територията на Съюза и всяко ограничение на това право попада в приложното поле на правото на Съюза.

78 Така, ако отказът за издаване на разрешение за пребиваване на г-н Rendón Marín, гражданин на трета държава, на когото е предоставено самостоятелно упражняването на родителските права по отношение на тези деца, принуждава заинтересованото лице да напусне територията на Съюза — което следва да се провери от запитващата юрисдикция — това би могло да доведе до ограничаване на посоченото право, и по-специално на правото на пребиваване, тъй като е възможно посочените деца да се окажат принудени да придружат г-н Rendón Marín и следователно да напуснат територията на Съюза като цяло. Така евентуалното задължаване на баща им да напусне територията на Съюза би ги лишило от възможността действително да се ползват от най-съществената част от правата, свързани със статута на гражданин на Съюза, въпреки че са им предоставени от този статут (вж. в този смисъл решения от 15 ноември

2011 г., Dereci и др., C-256/11, EU:C:2011:734, т. 67, от 8 ноември 2012 г., Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, т. 71, от 8 май 2013 г., Ymeraga и др., C-87/12, EU:C:2013:291, т. 36 и от 10 октомври 2013 г., Alokpa и Moudoulou, C-86/12, EU:C:2013:645, т. 32).

79 Няколко от държавите членки, които са представили становища, поддържат, че г-н Rendón Marín и децата му биха могли да отидат в Полша, която е държавата членка, чиято гражданка е дъщеря му. От своя страна г-н Rendón Marín твърди в съдебното заседание, че не поддържа никакви връзка със семейството на майката на дъщеря си, която според него не живее в Полша, и че нито той, нито децата му говорят полски. В това отношение запитващата юрисдикция е тази, която трябва да провери дали с оглед на всички обстоятелства в случая, разглеждан в главното производство, г-н Rendón Marín, в качеството си на родител, който действително сам упражнява родителските права по отношение на децата си, би могъл наистина евентуално да има производно право да ги придружи и да пребивава с тях в Полша, така че вследствие на отказа на испанските власти да му издадат разрешение за пребиваване децата на заинтересованото лице няма да са принудени да напуснат територията на Съюза като цяло (вж. в този смисъл решение от 10 октомври 2013 г., Alokpa и Moudoulou, C-86/12, EU:C:2013:645, т. 34 и 35).

80 Освен ако при проверката съгласно точки 78 и 79 от настоящото решение не се установи нещо различно, според информацията, с която разполага Съдът, в случая, разглеждан в главното производство, може да се стигне до лишаване на децата на г-н Rendón Marin от възможността действително да се ползват от най-съществената част от правата, които им предоставя статутът на гражданин на Съюза, и следователно този случай попада в приложното поле на правото на Съюза.

Относно възможността за въвеждане на ограничения на производно право на пребиваване, произтичащо от член 20 ДФЕС

81 Следва да се подчертае, че член 20 ДФЕС не засяга възможността държавите членки да се позовават на изключение, свързано по-специално с поддържането на обществения ред и опазването на обществената сигурност. Въпреки това, доколкото случаят на г-н Rendón Marín попада в приложното поле на правото на Съюза, при преценката му трябва да се вземе предвид правото на зачитане на личния и семейния живот, закрепено в член 7 от Хартата, който, както беше припомнено в точка 66 от настоящото решение, трябва да се разглежда във връзка със задължението за вземане предвид на висшия интерес на детето, признат в член 24, параграф 2 от Хартата.

82 Освен това, както беше припомнено в точка 58 от настоящото решение, понятията „обществен ред“ и „обществена сигурност“, като основания за отклонение от основния принцип на свободното движение на работници, следва да се разбират по строго определен начин, така че обхватът им да не може да бъде определян едностранно от държавите членки без контрол от страна на институциите на Съюза.

83 Така Съдът е приел, че понятието „обществен ред“ във всеки случай предполага, освен смущаването на социалния ред, каквото е всяко нарушение на закона, да е налице и истинска, настояща и достатъчно сериозна заплаха, която засяга основен обществен интерес. Що се отнася до понятието „обществена сигурност“, от практиката на Съда следва, че то обхваща вътрешната и външната сигурност на държавата членка и че поради това накърняването на функционирането на институциите и на основните държавни служби, запазването на живота на населението, рискът от сериозно смущаване на външните отношения или на мирното съвместно съществуване на народите или още накърняването на военните интереси може да

засегне обществената сигурност (вж. в този смисъл решения от 23 ноември 2010 г., Tsakouridis, C-145/09, EU:C:2010:708, т. 43 и 44, и от 15 февруари 2016 г., N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, т. 65 и 66).

84 В този контекст следва да се приеме, че ако е направен поради наличие на истинска, настояща и достатъчно сериозна заплаха за обществения ред или за обществената сигурност, предвид престъпленията, извършени от гражданин на трета държава, който сам упражнява родителските права по отношение на деца, граждани на Съюза, отказът да се издаде разрешение за пребиваване ще съответства на правото на Съюза.

85 Този извод обаче не трябва да се прави автоматично въз основа на предишните осъждания на заинтересованото лице. Той може евентуално да бъде направен само въз основа на конкретна преценка на всички относими към случая обстоятелства, които са налице към този момент, извършена от запитващата юрисдикция в светлината на принципа на пропорционалност, на висшия интерес на детето и на основните права, чието зачитане се гарантира от Съда.

86 Така при тази преценка трябва да се вземат предвид по-специално личното поведение на съответното лице, продължителността и законността на пребиваването му на територията на съответната държава членка, естеството и тежестта на извършеното престъпление, степента на опасност, която лицето понастоящем представлява за обществото, и възрастта, здравословното състояние и семейното и финансовото положение на децата, за които става въпрос.

87 Следователно член 20 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, според която е задължително на гражданин на трета държава, родител на ненавършили пълнолетие граждани на Съюза, по отношение на които той сам упражнява родителските права, автоматично да се откаже издаването на разрешение за пребиваване само с мотива, че е осъждан, когато вследствие на този отказ децата трябва да напуснат територията на Съюза.

88 С оглед на всички изложени по-горе съображения на поставения въпрос следва да се отговори по следния начин:

— член 21 ДФЕС и Директива 2004/38 трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, според която е задължително на гражданин на трета държава, родител на ненавършило пълнолетие дете, гражданин на Съюза и на държава членка, различна от приемащата, което е на негова издръжка и живее с него в приемащата държава членка, автоматично да се откаже издаване на разрешение за пребиваване само с мотива, че е осъждан,

— член 20 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска същата национална правна уредба, според която е задължително на гражданин на трета държава, родител на ненавършили пълнолетие граждани на Съюза, по отношение на които той сам упражнява родителските права, автоматично да се откаже издаване на разрешение за пребиваване само с мотива, че е осъждан, когато вследствие на този отказ децата трябва да напуснат територията на Съюза.

По съдебните разноски

89 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

Член 21 ДФЕС и Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща Директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, според която е задължително на гражданин на трета държава, родител на ненавършило пълнолетие дете, гражданин на Съюза и на държава членка, различна от приемащата, което е на негова издръжка и живее с него в приемащата държава членка, автоматично да се откаже издаване на разрешение за пребиваване само с мотива, че е осъждан.

Член 20 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска същата национална правна уредба, според която е задължително на гражданин на трета държава, родител на ненавършили пълнолетие граждани на Съюза, по отношение на които той сам упражнява родителските права, автоматично да се откаже издаване на разрешение за пребиваване само с мотива, че е осъждан, когато вследствие на този отказ децата трябва да напуснат територията на Съюза.

Подписи